

Att bygga beredskapskultur genom inkludering

Praktiska metoder för delaktighet

ELIN STARK

Doktorand Chalmers: Design & Human Factors

Logoped, enhetschef Furuboda Funktionsrätt

Från passiv mottagare till aktiv resurs i krishanteringssystemet

Att inkludera kunskap och erfarenheter från personer med
funktionsnedsättningar i förebyggande och hantering av kriser

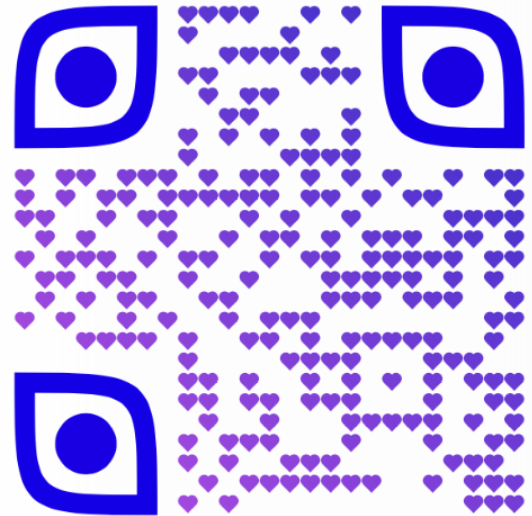

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

MATERIAL

Broschyrerna från projektet går att ladda ner här:

<https://research.chalmers.se/publication/545349>

En deltagare säger:

Jag tänker att när det händer sådana här saker, typ jordbävningar, översvämningar eller vad som helst... man kan aldrig vara beredd på det. Man kan tänka på det nu och förbereda sig, men när det väl händer är det paniken som kommer. Det är jättesvårt att vara lugn i sådana situationer.

Bakgrund: Krisberedskap för alla

- Ökad medvetenheten om att hela befolkningens förmågor, olikheter och behov måste beaktas i krisplaner och förberedelser
- Tendenser att se sårbara grupper som passiva mottagare som ska omhändertas, i stället för att stärka deras förmågor
- Personer med funktionsnedsättningar drabbas hårdare vid kriser och har större risk att ådra sig fler nedsättningar
- Gruppen är orolig att ingen har tänkt på dem

Bakgrund: vad har vi lärt oss av kriser?

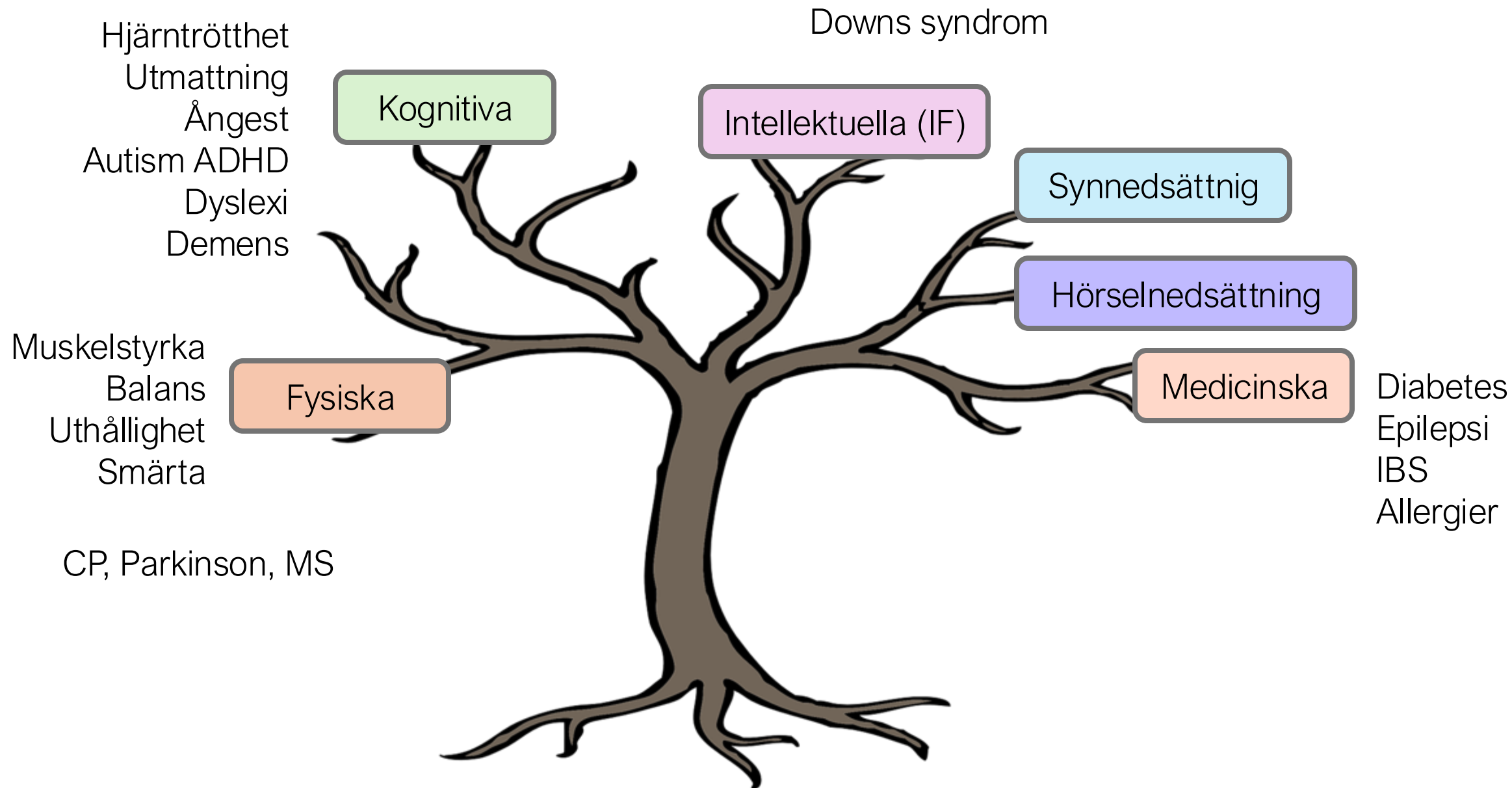
- Beredskapen blir bättre för alla av att ha involverat personer med funktionsnedsättning i planeringen
- Den främsta anledningen till att personer med funktionsnedsättning förolyckas vid incidenter är att de inte redan från början beaktades i beredskapsplaneringen.
- Trots detta är medverkan **låg och sjunkande.**

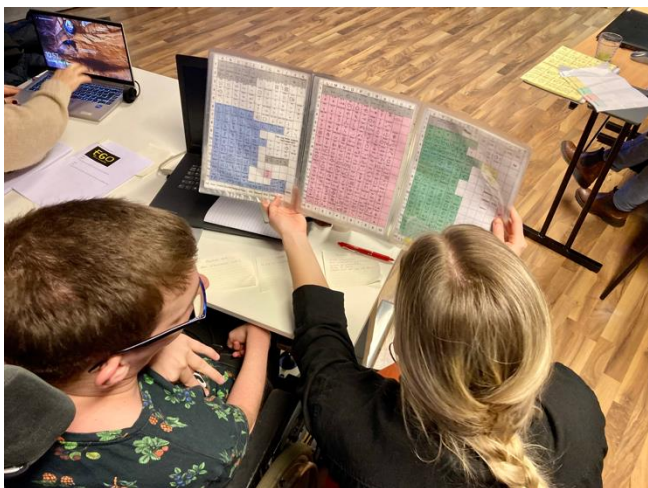
En inledande tanke om krisberedskap

Jag tänkte radio kan man behöva, och batterier. Om det händer en sån naturkatastrof är det oftast att det är svårt att få tag på varandra och veta vad man ska göra. Då behöver man radio. Det kan vara att nätet inte funkar, att man inte har täckning. Och tändstickor. Mat och vatten. Kläder. Det är väl det viktigaste.

Olika typer av funktionsnedsättningar

RESULTAT: METODER SOM FUNKADE

Shared Reading med eftersnack: Gör din egen krislåda

Vad vill du ha i din krislåda?

Familjen klarar man sig inte utan. Jag kan inte klara mig utan min familj och min katt. Det är bra över lag att ha katt. De kan känna faran innan nyheterna. De känner vibrationerna i marken. Och jag hade också tagit med batterier till mina hörapparater. Jag klarar mig inte utan dem.

Enskilda intervjuer: Citat om styrkor

Hela mitt liv har varit en kris, så jag är redo.

Med dem [assistenterna] kan vi göra allt. Utan dem kan vi inte göra något.

De är vår familj, vi skulle aldrig överge dem i en kris.

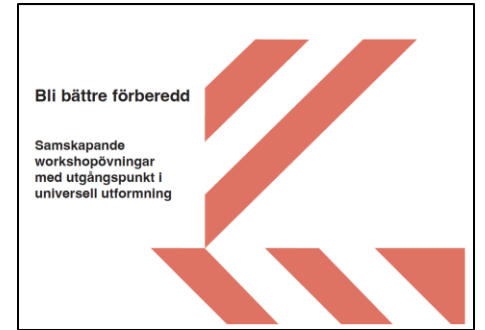
Man går in för att hitta en lösning.

Hög efterfrågan på praktiskt material

Populärvetenskapliga broschyrer

1. Metodik för samskapande workshops
2. Metodik för inkluderande krishanteringsövningar
3. Riktlinjer för tillgänglig & inkluderande krisinformation
4. Tekniker för att samtala om kris
5. Krispass: Instruktioner och mall

Min kommunikation

Hur jag kommunicerar:

Kommunicera med mig såhär:

Detta frustrerar mig när vi pratar:

Min krisberedskap

Vad jag behöver vid evakuering:

Jag har förberett:

Personer som känner mig bäst:

Jag hjälper gärna till med:

Kommunikations-ID

Namn: Anna Andersson

Tel och adress: 0700-123 456, Hemvägen 1, Edenbyn

Kontakt anhörig: min syster Greta: 0707-123 123

Min kommunikation: bilder, långsamt tal, gester. Lyssna noga när jag pratar! Be mig upprepa vid behov.

Jag förstår: nästan allt om du talar långsamt. Skriv ner det som är viktigast. Sammanfatta ibland.

Viktiga hjälpmedel: rollator. Ibland rullstol för långa sträckor. Har epilepsilarm, annars vaken personal.

Viktiga mediciner: waran och oxascand dagligen. Epilepsimedicin vid behov.

Mer info om mig: i mitt krispass. Be mig ta fram det!

Krisövning: uppdrag kommuninvånare:

Uppdrag

Din permobil måste laddas!
(be kommunpersonal om hjälp)

Du vill se hur vattenrening fungerar.
(be kommunpersonal om hjälp)

Får jag ta med min hund hit
till trygghetspunkten?

Behöver vi stanna här, eller
kommer vi hem snart? Jag
behöver mina mediciner som
är hemma.

Frågor

Civil beredskap, krisberedskap och resursfördelning

En kunskapsöversikt om inkludering och mångfald

ELIN STARK, ANNA-LISA OSVALDER, JONAS BORELL

AVDELNING DESIGN & HUMAN FACTORS
INSTITUTIONEN FÖR INDUSTRI OCH MATERIALVETENSKAP

CHALMERS TEKNISKA HÖGSKOLA
GÖTEBORG, SVERIGE 2024
www.chalmers.se

How communication practices shape participation for children and adults with complex communication access needs

Insights from Swedish habilitation and crisis management

ELIN STARK

DEPARTMENT OF INDUSTRIAL AND MATERIALS SCIENCE
CHALMERS UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
Gothenburg, Sweden 2025
www.chalmers.se

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Stort tack till alla deltagare med funktionsnedsättning,
intresseorganisationer, kommuner och MSB som
bidragit till våra studier!

elin.stark@chalmers.se

